

NORGES HØYESTERETT

Den 11. november 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Normann og Østensen Berglund i

HR-2019-2070-U, (sak nr. 19-134346STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Ann Turid Bugge)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

DOM OG BESLUTNING:

- (1) Saken gjelder forvaring.
- (2) A, født 00.00.1979, er tidligere dømt til forvaring, blant annet for flere voldtekter. Han ble prøveløslatt 14. mai 2017 på nærmere fastsatte vilkår. Et halvt år senere ble han pågrepet, mistenkt for en rekke tilfeller av kinking inn gjennom vinduer i leiligheter og hybler bebodd av unge kvinner i Trondheim.
- (3) På denne bakgrunn ble han 20. mars 2018 satt under tiltale for flere brudd på straffeloven § 266 om skremmende eller plagsom opptreden eller annen hensynsløs adferd (tiltalens post I), fire brudd på straffeloven § 298 om seksuelt krenkende eller annen uanstendig adferd (tiltalens post II), samt ett brudd på politiloven § 30 (tiltalens post III), for ikke å ha stanset da politiet ba om det.
- (4) Ved Sør-Trøndelag tingretts dom 3. mai 2018 ble han dømt etter tiltalen. Straffen ble satt til forvaring i tre år, uten minstetid. Han ble også dømt til å tåle inndragning og til å betale oppreisning til de fornærmede.
- (5) A anket til Frostating lagmannsrett, som 14. september 2018 avsa dom hvor han ble frifunnet for overtredelse av straffeloven § 266 og for krav om oppreisning. Lagmannsretten mente imidlertid at straffeloven § 266a om alvorlig personforfølgelse kom til anvendelse for forholdene i titalens post I, og domfelte A for dette. Videre ble han dømt for forholdene i titalens post II og III. Straffen ble satt til forvaring i tre år, uten minstetid.
- (6) Dommen ble anket til Høyesterett. I dom 21. mars 2019 la Høyesterett til grunn at verken straffeloven § 266 eller straffeloven § 266a kom til anvendelse på de aktuelle forholdene i titalens post I, slik at han ble frifunnet for disse. Han ble videre frifunnet for tre av fire

tiltaleposter knyttet til seksuelt krenkende adferd offentlig eller uten samtykke (tiltalens post II), samt for krav om oppreisningserstatning. Høyesterett opphevet lagmannsrettens dom med ankeforhandling for så vidt gjelder reaksjonsfastsettelsen.

- (7) Frostating lagmannsrett behandlet deretter straffutmålingen for én overtredelse av straffeloven § 298 om seksuelt krenkende adferd og én overtredelse av politiloven § 30 om ikke å stanse for politiet.
- (8) Lagmannsretten avsa dom 28. august 2019 med slik domsslutning:
- «A, født 00.00.1979, dømmes til forvaring med en tidsramme på 3 – tre – år uten minstetid, jf. straffeloven § 40 tredje ledd for ett tilfelle av overtredelse av straffeloven § 298, rettskraftig avgjort ved Høyesteretts dom av 21. mars 2019 og for ett tilfelle av overtredelse av politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5, rettskraftig avgjort ved Frostating lagmannsretts dom av 14. september 2018.**
- Varetekt kommer til fradrag med 599 – femhundreogtittini – dager.»**
- (9) Dommen er avsagt under dissens.
- (10) A har på nytt anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen under straffespørsmålet og selve reaksjonsfastsettelsen. Det anføres at vilkårene for forvaring ikke er oppfylt, og at det uansett ikke skulle vært idømt forvaring i dette tilfellet. Det anføres også at lagmannsretten har utmålt en for streng straff. Lagmannsretten har heller ikke utmålt noen alternativstraff eller begrunnet hvorfor forvaringstiden skal være lengre enn mulig alternativ fengselsstraff.
- (11) *Påtalemyndigheten* har vist til at vilkårene for forvaring er oppfylt, og straffen er riktig.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) For så vidt gjelder anken over lovanvendelsen knyttet til idømt forvaring, viser ankeutvalget til at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget.
- (14) Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum. Ankeutvalget finner enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at denne delen av anken blir fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323. Anken over lovanvendelsen under straffespørsmålet tillates derfor ikke fremmet.
- (15) Når det gjelder anken knyttet til forvaringstidens lengde, bemerker ankeutvalget at en anke over dom av lagmannsretten kan avgjøres uten ankeforhandling når Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (16) Det følger av innarbeidet praksis at lengstetiden ved forvaring fastsettes med utgangspunkt i den alternative fengselsstraffen, og at avvik fra denne praksis må begrunnes, se blant annet HR-2016-2261-A avsnitt 25 med videre henvisning til HR-2016-2191-U avsnitt 13. Hensynet til domfelte og til muligheten for en reell etterprøving og kontroll med domstolenes skjønnsutøvelse i forvaringsaker, tilsier at retten angir den alternative fengselsstraffen. Særlig gjelder dette der lengstetiden går vesentlig utover den alternative fengselsstraffen.

- (17) I denne saken har lagmannsrettens flertall kun uttalt at brudd på straffeloven § 298 i høyden ville medført en kort fengselsstraff, altså langt mindre enn fengsel i tre år. Flertallet har ikke gitt en begrunnelse for lengstetiden for forvaring, utover å vise til at den ut fra sakens konkrete forhold, synes saklig begrunnet.
- (18) På denne bakgrunn finner Høyesteretts ankeutvalg det klart at lagmannsrettens dom delvis må oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a. Opphevelsen begrenses til spørsmålet om forvaringstidens lengde, ettersom mangelen på begrunnelse utelukkende gjelder dette spørsmålet.

D O M S S L U T N I N G :

Lagmannsrettens dom oppheves for så vidt gjelder forvaringstidens lengde.

B E S L U T N I N G:

Anken over lovanvendelsen under straffespørsmålet tillates ikke fremmet.

Kristin Normann
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)